

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2018. gada 28. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Publiski līgumi – Direktīva 2004/18/EK – 51. pants – Piedāvājumu labošana – Direktīva 2004/17/EK – Piedāvājumu precizēšana – Valsts tiesību akti, saskaņā ar kuriem pretendentiem par iesniegto dokumentu labošanu ir jāmaksā soda nauda – Publiskā iepirkuma principi – Vienlīdzīgas attieksmes princips – Samērīguma princips

Apvienotās lietas C-523/16 un C-536/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2016. gada 13. un 15. jūlijā un kas Tiesā reģistrēti attiecīgi 2016. gada 12. un 24. oktobrī, tiesvedībās

MA.T.I. SUD SpA

pret

Centostazioni SpA,

piedaloties

China Taiping Insurance Co. Ltd (C-523/16),

un

Dueemme SGR SpA

pret

Associazione Cassa Nazionale di Previdenza e Assistenza in favore dei Ragionieri e Periti Commerciali (CNPR) (C-536/16).

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Malenovskis [*J. Malenovský*], tiesneši D. Švābi [*D. Šváby*] un M. Vilars [*M. Vilaras*] (referents),

ģenerālvokāts: M. Kampos Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Duemme SGR SpA* vārdā – *F. Brunetti*, kā arī *F. Scanzano, avvocati*,
- *Associazione Cassa Nazionale di Previdenza e Assistenza in favore dei Ragionieri e Periti Commerciali (CNPR)* vārdā – *M. Brugnoletti, avvocato*,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *F. Sclafani, avvocato dello Stato*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *A. Tokár* un *C. Zadra*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2017. gada 15. novembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/18/EK (2004. gada 31. marts) par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV 2004, L 134, 114. lpp.), 45. un 51. pantu, kā arī iespējami visplašākās konkurences, samērīguma, vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminēšanas būvdarbu, pakalpojumu un piegādes publiskā iepirkuma procedūrās principus.
- 2 Lietā C-523/16 lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tika iesniegts tiesvedībā starp *MA.T.I. SUD SpA* un *Centostazioni SpA* jautājumā par publiskā iepirkuma procedūru saistībā ar “integrētām darbībām kārtējo un ārkārtas apsaimniekošanas darbu veikšanai [un] elektroenerģijas piegādei nekustamo īpašumu kompleksiem dzelzceļa stacijās, kas pieder *Centostazioni* dzelzceļa tīklam”.
- 3 Lietā C-536/16 lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tika iesniegts tiesvedībā starp *Duemme SGR SpA* (turpmāk tekstā – “*Duemme*”) un *Associazione Cassa Nazionale di Previdenza e Assistenza in favore dei Ragionieri e Periti Commerciali (CNPR)* (Grāmatvežu un komercespertu nodrošinājuma un atbalsta valsts fonda asociācija (*CNPR*)) saistībā ar atklātu konkursu, lai noslēgtu pamatnolīgumu par *CNPR* īpašuma portfeļa pārvaldību.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2004/17/EK

- 4 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/17/EK (2004. gada 31. marts), ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs (OV 2004, L 134, 1. lpp.), preambulas 9. apsvērumā ir paredzēts:

“Lai nodrošinātu to valsts iepirkuma līgumu konkurences radīšanu, kuru slēgšanas tiesības piešķirushi subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, ir ieteicams izstrādāt noteikumus par tādu līgumu koordinēšanu Kopienas līmenī, kuru vērtība ir lielāka par konkrētu vērtību. Šāda koordinēšana pamatojas uz prasībām, ko paredz EK Līguma 14., 28. un 49. pants un *Euratom* līguma 97. pants, proti, vienādas attieksmes principu, kurā nediskriminācijas princips ir tikai īpašs izteiciens, savstarpējās atzīšanas principu, proporcionalitātes principu, kā arī

pārredzamības principu. Ņemot vērā koordinācijas ietekmēto nozaru specifiku, ja šādu koordināciju īsteno, nodrošinot minēto principu piemērošanu, vienlaikus jāizveido labas komercdarbības prakses sistēma un jāpieļauj maksimāla elastība.

[..]”

- 5 Minētās direktīvas 10. pantā “Līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriji” ir noteikts:

“Līgumslēdzēju attieksme pret uzņēmējiem ir vienāda un nediskriminējoša, un to darbība ir pārredzama.”

Direktīva 2004/18

- 6 Direktīvas 2004/18 preambulas 2. apsvērumā ir paredzēts:

“Piešķirot tādu līgumu slēgšanas tiesības, ko dalībvalstīs noslēdz valsts, reģionālo vai vietējo varas iestāžu un citu publisko tiesību subjektu uzdevumā, jāievēro Līgumā paredzētie principi, konkrēti brīva preču aprīte, brīva uzņēmējdarbības veikšana un brīva pakalpojumu aprīte, kā arī no tiem izrietošie principi, piemēram, vienādas iespējas, nediskriminēšana, savstarpēja atzišana, proporcionālitate un pārredzamība. Tomēr attiecībā uz valsts līgumiem, kuru summa pārsniedz kādu noteiktu vērtību, ieteicams izstrādāt tādas noteikumus šo līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai paredzēto valsts procedūru koordinēšanai Kopienas līmenī, kuru pamatā ir minētie principi, un tas vajadzīgs, lai nodrošinātu līgumu efektivitāti un garantētu valsts iepirkuma atklātību konkurencei. Tādēļ šie koordinēšanas noteikumi jāskaidro gan saskaņā ar iepriekšminētajiem noteikumiem un principiem, gan saskaņā ar pārējiem Līguma noteikumiem.”

- 7 Šīs direktīvas 2. pantā “Līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas principi” ir noteikts:

“Līgumslēdzējas iestādes pret visiem komersantiem izturas vienādi un nediskriminējoši un rīkojas pārredzami.”

- 8 Minētās direktīvas 45. pantā ir paredzēts:

“1. Valsts līguma dalībnieks nedrīkst būt tāds kandidāts vai pretendents, kas ar līgumslēdzējai iestādei zināmu galīgu spriedumu ir notiesāts viena vai vairāku turpmāk uzskaitīto iemeslu dēļ:

- a) līdzdalība kriminālā organizācijā, kā noteikts 2. panta 1. punktā Padomes vienotajā rīcībā 98/733/TI [(1998. gada 21. decembris), kas pieņemta, pamatojoties uz K.3. pantu Līgumā par Eiropas Savienību, par dalības kriminālās organizācijās uzskatīšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs par noziedzīgu nodarījumu (OV 1998, L 351, 1. lpp.)];
- b) korupcija, kā noteikts attiecīgi 3. pantā Padomes 1997. gada 26. maija aktā[, ar kuru izveido konvenciju, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K3. panta 2. punkta c) apakšpunktu par cīņu pret korupciju, kurā iesaistīti Eiropas Kopienu ierēdņi vai Eiropas Savienības dalībvalstu amatpersonas (OV 1997, C 195, 1. lpp.)] un 3. panta 1. punktā Padomes vienotajā rīcībā 98/742/TI [(1998. gada 22. decembris), ko pieņēmusi Padome, pamatojoties uz K.3. pantu Līgumā par Eiropas Savienību, par korupciju privātajā sektorā (OV 1998, L 358, 2. lpp.)];
- c) krāpšana Konvencijas par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību[, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K3. pantu] 1. panta izpratnē [(OV 1995, C 316, 49. lpp.)];

- d) nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana, kā noteikts 1. pantā Padomes 1991. gada 10. jūnija Direktīvā 91/308/EEK par to, kā novērst finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanā [(OV 1991, L 166, 77. lpp.).]

Šā punkta īstenošanas nosacījumus dalībvalstis paredz saskaņā ar katras konkrētās valsts tiesību aktiem un ievērojot Kopienu tiesības.

Tās var atkāpties no pirmajā daļā minētās prasības sevišķi svarīgu vispārēju interešu labā.

Šā punkta vajadzībām līgumslēdzēja iestādes attiecīgā gadījumā pieprasa, lai kandidāti vai pretendenti iesniedz 3. punktā minētos dokumentus, un – ja tām ir šaubas par šādu kandidātu vai pretendentu personiskajiem datiem – turklāt var pieprasīt no kompetentajām iestādēm tādu informāciju par attiecīgo kandidātu vai pretendentu personiskajiem datiem, ko tās uzskata par vajadzīgu. Ja minētā informācija attiecas uz kandidātu vai pretendentu, kas nav reģistrēts tajā pašā valstī, kurā ir reģistrēta līgumslēdzēja iestāde, tad līgumslēdzēja iestāde var prasīt kompetento iestāžu palīdzību. Ņemot vērā tās dalībvalsts tiesību aktus, kurā kandidāti vai pretendenti veic uzņēmējdarbību, šādus pieprasījumus attiecina uz juridiskām un/vai fiziskām personām, tostarp – vajadzības gadījumā – uz sabiedrību direktoriem un citām personām, kam ir pārstāvības, lēmumu pieņemšanas vai kontroles pilnvaras saistībā ar konkrēto kandidātu vai pretendentu.

2. Dalību līgumā var atteikt tādām komersantam, kas:

- a) ir bankrotējis vai tiek likvidēts vai kam tiesa iecēlusi administratoru, vai kas ir noslēdzis mierizlīgumu ar kreditoriem, vai kas ir pārtraucis uzņēmējdarbību vai atrodas līdzīgā stāvoklī, kurš izriet no atbilstošas procedūras saskaņā ar valsts normatīvajiem aktiem;
- b) ir tiesas procesa subjekts lietā par bankrota atzīšanu vai par piespiedu likvidāciju vai administratora iecelšanu, vai par mierizlīgumu ar kreditoriem vai ir cita līdzvērtīga tiesas procesa subjekts saskaņā ar valsts normatīvajiem aktiem;
- c) ir notiesāts ar lēmumu, kam ir *res iudicata* spēks saskaņā ar tās valsts tiesību normām, kurā šis komersants izdarījis profesionālās ētikas pārkāpumu;
- d) ir vainīgs smagā profesionālās ētikas pārkāpumā, kurš apstiprinājies jebkādā veidā, ko līgumslēdzēja iestādes var pierādīt;
- e) nav izpildījis saistības attiecībā uz sociālās apdrošināšanas iemaksām saskaņā ar tās valsts tiesību normām, kurā šis komersants ir reģistrēts vai kurā atrodas līgumslēdzēja iestāde;
- f) nav izpildījis saistības attiecībā uz nodokļu nomaksu saskaņā ar tās valsts tiesību normām, kurā šis komersants ir reģistrēts vai kurā atrodas līgumslēdzēja iestāde;
- g) ir vainīgs nopietnā tādas sniegtās informācijas sagrozīšanā, kas prasīta saskaņā ar šo iedaļu, vai nav sniedzis šādu informāciju.

Šā punkta īstenošanas nosacījumus dalībvalstis paredz saskaņā ar katras konkrētās valsts tiesību aktiem un ievērojot Kopienu tiesības.

3. Turpmāk minēto līgumslēdzējas iestādes pieņem kā pietiekamu pierādījumu tam, ka uz konkrēto komersantu neattiecas neviens no gadījumiem, kas noteikti 1. punktā vai 2. punkta a), b), c), e) vai f) apakšpunktā:

- a) attiecībā uz 1. punktu un 2. punkta a), b) un c) apakšpunktu – izraksts no sodāmības reģistra vai, ja šāda izraksta nav, līdzvērtīgs dokuments, ko izsniegusi kompetenta tiesu vai pārvaldes iestāde izcelsmes valstī vai valstī, no kurienes ir attiecīgā persona, un kas pierāda, ka minētās prasības ir izpildītas;
- b) attiecībā uz 2. punkta e) un f) apakšpunktu – apliecinājums, ko izsniegusi kompetentā iestāde attiecīgajā dalībvalstī.

Ja attiecīgā valsts šādus dokumentus vai apliecinājumus neizsniedz vai ja tie neaptver visus 1. punktā un 2. punkta a), b) un c) apakšpunktā norādītos gadījumus, tad tos var aizstāt ar zvērestu vai – dalībvalstīs, kuru tiesību akti zvērestu neparedz, – ar attiecīgās personas svinīgu deklarāciju kompetentai tiesu vai pārvaldes iestādei, notāram vai kompetentai profesionālajai vai aroda struktūrai izcelsmes valstī vai valstī, no kurienes ir attiecīgā persona.

4. Dalībvalstis izraugās iestādes un struktūras, kas ir kompetentas izsniegt 3. punktā minētos dokumentus vai apliecinājumus vai apstiprināt deklarācijas, un attiecīgi informē Komisiju. Šāds paziņojums neierobežo datu aizsardzības tiesību aktus.”

- 9 Direktīvas 2004/18 51. pantā ir noteikts:

“Līgumslēdzēja iestāde var uzaicināt komersantus papildināt vai precizēt sertifikātus un dokumentus, kas iesniegti saskaņā ar 45. līdz 50. pantu.”

Itālijas tiesības

- 10 2006. gada 12. aprīļa *decreto legislativo n. 163 – Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE* (Lēģislatīvais dekrēts Nr. 163 par būvdarbu, pakalpojumu un piegāžu publiskā iepirkuma kodeksa izveidi, piemērojot Direktīvas 2004/17/EK un 2004/18/EK) (2006. gada 2. maija *GURI* Nr. 100 kārtējais pielikums) (turpmāk tekstā – “Publiskā iepirkuma kodekss”), 38. panta 2.*bis* punktā bija paredzēts:

“Pretendentam, kas nav iesniedzis 2. punktā paredzētos dokumentus un deklarācijas, iesniedzis tos nepilnīgi vai pieļāvis citu būtisku neatbilstību, ir uzliekams iepirkuma paziņojumā noteiktais naudas sods par labu līgumslēdzējai iestādei, kura apmērs nevar būt mazāks par 0,1 % un nevar būt lielāks par 1 % no līguma vērtības un nepārsniedz 50 000 EUR un kura samaksa ir garantēta ar pagaidu nodrošinājumu. Šādos gadījumos līgumslēdzēja iestāde nosaka pretendentam termiņu, kas nepārsniedz desmit dienas, lai iesniegtu vajadzīgās deklarācijas, papildinātu tās vai novērstu tajās neatbilstības, kā arī norāda to saturu un personas, kurām tas ir uzdots. Nebūtisku neatbilstību gadījumā, proti, ja nav iesniegtas deklarācijas vai iesniegtas nepilnīgas deklarācijas, kuras nav būtiskas, līgumslēdzēja iestāde nepieprasa novērst nepilnības un neuzliek nekādu sodu. Pretendents, kurš neievēro noteikto termiņu, tiek izslēgts no iepirkuma procedūras. Piedāvājuma grozīšana, tostarp saistībā ar spriedumu, pēc piedāvājumu pieņemšanas, labošanas vai izslēgšanas posma netiek uzskatīta par atbilstošu, lai aprēķinātu vidējos rādītājus saistībā ar procedūru vai noteiktu sliekšni, kad piedāvājums ir nesamērīgi zems.”

- 11 Publiskā iepirkuma kodeksa 46. pantā bija paredzēts, ka, “ja līgumslēdzējas iestādes uzskata par nepieciešamu, tās, ievērojot 38.–45. pantā paredzētos termiņus, uzaicina pretendentes papildināt vai paskaidrot iesniegtos sertifikātus, dokumentus vai deklarācijas”.

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

Lieta C-523/16

- 12 Ar paziņojumu par līgumu, kas publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* 2016. gada 8. janvārī, *Centostazioni*, kas ir daļa no *Ferrovie dello Stato Italiane SpA* grupas, uzsāka iepirkuma procedūru publiskā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai aptuveni 170 864 780,81 EUR apmērā bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN) saistībā ar “integrētām darbībām kārtējo un ārkārtas apsaimniekošanas darbu veikšanai [un] elektroenerģijas piegādei nekustamo īpašumu kompleksiem dzelzceļa stacijās”, kas pieder *Centostazioni* dzelzceļa tīklam, uz 36 mēnešu laikposmu. Šis līgums bija sadalīts četrās ģeogrāfiskajās daļās (dienvidu, centrāldienvidu, centrālziemeļu un ziemeļrietumu, centrālziemeļu un ziemeļaustrumu), kas jāpiešķir saskaņā ar saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma kritēriju.
- 13 Minētā paziņojuma par līgumu VI.3. punkta w) apakšpunktā līgumslēdzējai iestādei bija paredzēta iespēja lūgt izlabot jebkādu nepilnīgu vai neatbilstošu piedāvājumu – pretējā gadījumā paredzot izslēgšanu no procedūras, un šāda prasība nozīmēja, ka pretendents, kuram tiek lūgts izlabot tā piedāvājumu, ir jāmaksā soda nauda 35 000 EUR apmērā saskaņā ar Publiskā iepirkuma kodeksa 38. panta 2.*bis* punktu.
- 14 Minētā līguma specifikāciju 1.1. punkta G) apakšpunktā bija paredzēts, ka uzņēmumu pagaidu apvienības, kas vēl nav juridiska persona, piedāvājumam saskaņā ar prasītajiem administratīvajiem dokumentiem ir jāpievieno *ad hoc* deklarācija, kas tiesību slēgt līgumu saistībā ar attiecīgo daļu piešķiršanas gadījumā ietver apņemšanos uzticēt īpašo kolektīvās pārstāvības mandātu “vadošajai sabiedrībai”, kas jānorāda ar nosaukumu (turpmāk tekstā – “saistību deklarācija”). Šī saistību deklarācija bija jāparaksta visiem apvienības uzņēmumiem, precizējot, ka, ja pretendents piedalās vairākās daļās dažādās formās, tam ir jāiesniedz saistību deklarācija par katru daļu.
- 15 *MA.T.I. SUD* kā uzņēmumu pagaidu apvienības, kas izveidota kopā ar *Graded SpA* (turpmāk tekstā – “apvienība”), vadītājs iesniedza pieteikumu iepirkuma 1. un 2. daļai.
- 16 2016. gada 16. martā konkursa komisija norādīja, ka saistību deklarācijai, kas nepieciešama, lai piešķirtu līguma slēgšanas tiesības saistībā ar 2. daļu, un kurā *MA.T.I. SUD* ir norādīts kā apvienības vadītājs, trūka tās juridiskā pārstāvja paraksta. Līdz ar to līgumslēdzēja iestāde saskaņā ar Publiskā iepirkuma kodeksa 38. panta 2.*bis* punktu aicināja minēto apvienību, pirmkārt, novērst šo trūkumu septiņu dienu laikā, pretējā gadījumā apvienība tiktu izslēgta no iepirkuma procedūras, un, otrkārt, samaksāt soda naudu 35 000 EUR apmērā.
- 17 2016. gada 21. martā *MA.T.I. SUD* nosūtīja pieprasīto saistību deklarāciju, kuru bija parakstījuši divu sabiedrību, kuras veido apvienību, juridiskie pārstāvji. Tā arī lūdza atcelt piemēroto soda naudu, pamatojoties uz to, ka attiecīgā deklarācija nebija “ne iztrūkusi, ne nepilnīga, ne ar būtiskiem trūkumiem”. Šajā ziņā tā apgalvoja, ka attiecīgajās specifikācijās saistību deklarācija attiecībā uz katru no daļām bija prasīta tikai tādos gadījumos, ja apvienība vēlētos tajās piedalīties “atšķirīgā formā”. Tomēr konkrētajā gadījumā apvienība bija paziņojusi, ka tā piedalīsies 1. un 2. daļā vienā un tajā pašā formā kopā ar *MA.T.I. SUD* kā vadošo sabiedrību, iesniedzot saistību deklarāciju par 1. daļu, kurā ir ietverta visa nepieciešamā informācija.
- 18 2016. gada 30. martā līgumslēdzēja iestāde prasīja *MA.T.I. SUD* samaksāt piemēroto soda naudu, norādot, ka pretējā gadījumā soda nauda tiks atskaitīta no pagaidu garantijas.
- 19 2016. gada 7. aprīlī *MA.T.I. SUD* vērsās *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) ar lūgumiem apturēt un atcelt minēto soda naudu, it īpaši apgalvojot, ka tā nav izdarījusi būtiskus pārkāpumus sagatavojošo dokumentu iesniegšanā dalībai iepirkuma procedūrā.

- 20 Iesniedzējtiesa norāda, ka Publiskā iepirkuma kodeksa 38. panta 2.bis punktā paredzētais ar maksas palīdzību dokumentu sagatavošanā saistītais mehānisms rada šaubas par tā saderību ar Savienības tiesībām, jo īpaši ar Direktīvas 2004/18 51. pantu, kurā ir paredzēta iespēja papildināt vai precizēt sertifikātus un dokumentus, kas pievienoti piedāvājumiem, kuri iesniegti publiskā iepirkuma procedūrā, bet neuzliekot nekādas sankcijas, kā arī ar samērīguma principu, principu, ka izslēgšanas iemesli ir izsmeļoši, iepirkuma procedūru pārskatāmības principu, principu par maksimālu līdzdalību piedāvājumā un iespējami visplašākās konkurences principu.
- 21 Tā uzsver, ka, lai arī kopumā palīdzības dokumentu sagatavošanā mehānisms, šķiet, atbilst Direktīvas 2004/18 51. pantam, ar kuru tas ir iedibināts, tas pats neattiecas uz šī mehānisma daļu – soda naudu. Šī īpatnība ne tikai mudina līgumslēdzēja iestādes nodarboties ar “kļūdu medībām”, bet arī kavē pretendētus piedalīties iepirkuma procedūrās, jo tie var tikt pakļauti būtisku finansiālu sankciju riskam tikai tāpēc vien, ka ir būtiskas kļūdas to piedāvājumā neatkarīgi no to nolūka lūgt palīdzību dokumentu sagatavošanā.
- 22 Iesniedzējtiesa it īpaši atzīmē, ka līgumslēdzēja iestāde šo soda veidu nosaka iepriekš un – tas nevar būt mazāks par 0,1 % un lielāks par 1 % ar maksimālo robežvērtību 50 000 EUR – ar augstu rīcības brīvības pakāpi, ka to nevar saskaņot ar izdarītā pārkāpuma smagumu un ka tas automātiski tiek piemērots jebkuram konstatētam būtiskam pārkāpumam.
- 23 Šī tiesa turklāt atzīmē, ka Publiskā iepirkuma kodeksa 38. panta 2.bis punktā paredzētā ar maksas palīdzību dokumentu sagatavošanā saistītā mehānisma ieviešanas mērķis ir, no vienas puses, nodrošināt dalības pieteikumu un iesniegto piedāvājumu nopietnību un pretendentu atbildības sajūtu, iesniedzot dokumentus attiecībā uz iepirkumu, un, otrkārt, kompensēt līgumslēdzējai iestādei kontroles pasākumu palielināšanas slogu.
- 24 Tomēr tā uzskata, ka, ņemot vērā tajā paredzētās sankcijas īpatnības, šis mehānisms nav saderīgs ar samērīguma principu, jo tā īstenošana var radīt kompensācijas izmaksu līgumslēdzējai iestādei, kas ir acīmredzami nesamērīga ar papildu darbu, kas tai vajadzības gadījumā ir jāveic. Būtiska ekonomiska sankcija būtu vēl jo vairāk nesamērīga, ja dokumentu aizpildīšanas termiņš būtu ierobežots (desmit dienas), un tādējādi tas neizraisītu pārmērīgu iepirkuma procedūras pagarinājumu. Tāpat šī sankcija nav saderīga ar vienlīdzīgas attieksmes principu, jo vienlīdz lielu sankciju var uzlikt pretendentam, kurš ir pieļāvis būtisku kļūdu, bet kurai ir neliels efekts, un pretendentam, kurš ir pieļāvis nopietnus paziņojumā par līgumu paredzēto prasību pārkāpumus. Turklāt, ņemot vērā tā preventīvo ietekmi uz uzņēmumu, it īpaši mazo un vidējo uzņēmumu, dalību publiskā iepirkuma procedūrās, ar šo mehānismu tiek pārkāpts arī iespējami visplašākās konkurences princips.
- 25 Šajos apstākļos *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Lai gan dalībvalstīm ir tiesības noteikt maksu par neatbilstību novēršanu, vai Savienības tiesībām ir pretrunā [Publiskā iepirkuma kodeksa] – redakcijā, kas bija spēkā attiecīgā paziņojuma par līgumu dienā [...], – 38. panta 2.bis punkts, ja tajā ir paredzēts maksāt “soda naudu” līgumslēdzēja iestādes noteiktā apmērā (“ne mazāk par 0,1 % un ne vairāk par 1 % no iepirkuma vērtības, un katrā ziņā ne vairāk par 50 000 EUR, kuru samaksu garantē pagaidu nodrošinājums”), ņemot vērā soda naudas summas pārmērīgi lielo apmēru un pašas soda naudas iepriekš noteikto raksturu bez gradācijas iespējas atkarībā no konkrētās situācijas, proti, novēršamās neatbilstības būtiskuma?
- 2) Vai, gluži pretēji, šī paša [Publiskā iepirkuma kodeksa] 38. panta 2.bis punkts ir pretrunā [Savienības] tiesībām, jo pašu samaksu par neatbilstību novēršanu var uzskatīt par pretrunā esošu ar tirgus maksimālas atvērtības konkurenci principu, kam atbilst iepriekš minētais mehānisms, kā rezultātā darbība, kas šajā ziņā jāveic līgumslēdzējai iestādei, faktiski nozīmē tai ar likumu noteiktu pienākumu izpildi, lai sabiedrības interesēs sasniegtu iepriekš norādīto izvirzīto mērķi?”

Lietā C-536/16

- 26 Ar paziņojumu par līgumu, kas publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* 2014. gada oktobrī, CNPR uzsāka atklātu iepirkuma procedūru, lai noslēgtu pamatlīgumu ar paredzamo vērtību 20 650 000,00 EUR bez PVN par tā kustamās mantas portfeļa pārvaldību, ko tā bija paredzējusi uzticēt piecām vienībām.
- 27 Atbilstoši Publiskā iepirkuma kodeksa 38. panta 2.bis punktam ar šo procedūru saistītajā paziņojumā par līgumu bija paredzēts, ka gadījumā, ja nav iesniegta vai ir iesniegta nepilnīga deklarācija, un jebkura cita būtiska pārkāpuma gadījumā pretendents ir jāmaksā soda nauda 50 000 EUR apmērā, vienlaicīgi dodot tam 10 dienu termiņu, lai papildinātu un/vai izlabotu šo deklarāciju, iesniedzot trūkstošos dokumentus.
- 28 Specifikācijās saistībā ar attiecīgo iepirkumu bija precizēts, ka pretendenti, lai nenotiktu to izslēgšana, ir jāiesniedz pašdeklarācija, apliecinot, ka ir izpildīti Publiskā iepirkuma kodeksa 38. pantā paredzētie nosacījumi.
- 29 Pirmajā publiskajā sēdē attiecīgā konkursa komisija atvēra administratīvās aploksnes un konstatēja, ka *Duemme* nebija pievienojis iepriekš minētās pašdeklarācijas, ar kurām būtu apliecināts, ka attiecībā uz tās priekšsēdētāja vietnieku un ģenerāldirektoru nav ticis taisīts galīgs notiesājošs spriedums. Tāpēc tā aicināja *Duemme* saskaņā ar Publiskā iepirkuma kodeksa 38. panta 2.bis punktu un specifikāciju 7. pantu iesniegt trūkstošās deklarācijas un samaksāt atbilstošo soda naudu 50 000 EUR apmērā.
- 30 *Duemme* iesniedza prasītos dokumentus noteiktajā termiņā, bet pilnībā atteicās maksāt soda naudu, apstrīdot šādas soda naudas pamatotību. CNPR pēc tam nosūtīja *Duemme* brīdinājuma vēstuli, prasot samaksāt minēto soda naudu, vienlaikus informējot, ka atteikuma gadījumā tā ieturēs šīs soda naudas summu no pagaidu garantijas.
- 31 2015. gada 9. janvārī *Duemme* vērsās *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa) ar lūgumu atcelt minēto soda naudu, tostarp apgalvojot, ka Publiskā iepirkuma kodeksa 38. panta 2.bis punkts nav saderīgs ar Direktīvas 2004/18 51. pantu. Paralēli uzņēmums pretendents samaksāja līgumslēdzējai iestādei 8500 EUR par samazinātā soda maksājumu, un šī summa tika pieņemta kā avansa maksājums.
- 32 Šajos apstākļos *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai identiskus prejudiciālus jautājumus tiem, kādi tika uzdoti lietā C-523/16.
- 33 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2016. gada 15. novembra lēmumu lietas C-523/16 un C-536/16 rakstveida un mutvārdu procesā un galīgā sprieduma taisīšanai tika apvienotas.

Ievada apsvērumi

- 34 Vispirms jākonstatē, ka, kaut arī gan lietā C-523/16, gan lietā C-536/16 iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi ļoti vispārīgi attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju bez papildu precizējuma, pēdējā minētā savos lēmumos par prejudiciālu jautājumu uzdošanu tomēr ir norādījusi, ka tā šaubās par Publiskā iepirkuma kodeksa 38. panta 2.bis punkta saderīgumu ar, no vienas puses, Direktīvas 2004/18 51. pantu un iespējami visplašākās konkurences, vienlīdzīgas attieksmes, pārskatāmības un samērīguma principiem un, no otras puses, ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18 (OV 2014, L 94, 65. lpp.), 59. panta 4. punkta otro daļu.

- 35 Tomēr, ņemot vērā datumus, kad publicēti paziņojumi par līgumu pamatlietā, proti, 2016. gada janvārī lietā C-523/16 un 2014. gada oktobrī lietā C-536/16, Direktīva 2014/24, kuras transponēšanas termiņš saskaņā ar tās 90. pantu beidzās 2016. gada 18. aprīlī, *ratione temporis* pamatlietās nav piemērojama.
- 36 Šie datumi noteikti attiecas uz laikposmu pēc tam, kad līgumslēdzēja iestāde izvēlējās procedūras veidu un galīgi atrisināja jautājumu par to, vai pastāv pienākums iepriekš izsludināt konkursu par attiecīgā publiskā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu. Tomēr saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru direktīva, kas piemērojama publiskā iepirkuma procedūru jomā, principā ir spēkā tad, kad līgumslēdzēja iestāde ir izdarījusi šādu izvēli. Turpretī nav piemērojamas tādas direktīvas normas, kuras transponēšanas termiņš ir beidzies pēc šī brīža (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2000. gada 5. oktobris, Komisija/Francija, C-337/98, EU:C:2000:543, 36., 37., 41. un 42. punkts; 2013. gada 11. jūlijs, Komisija/Nīderlande, C-576/10, EU:C:2013:510, 52.–54. punkts; 2014. gada 10. jūlijs, *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, 31.–33. punkts; 2016. gada 7. aprīlis, *Partner Apelski Dariusz*, C-324/14, EU:C:2016:214, 83. punkts, kā arī 2016. gada 27. oktobris, *Hörmann Reisen*, C-292/15, EU:C:2016:817, 31. un 32. punkts).
- 37 Tāpat jāatzīmē, ka, ņemot vērā pamatlietā C-523/16 apskatāmā līguma priekšmetu, Direktīva 2004/17, nevis Direktīva 2004/18, ir tā, ko, kā norādīja Komisija, acīmredzami varētu piemērot.
- 38 Direktīva 2004/17 neietver noteikumus, kas ir līdzvērtīgi Direktīvas 2004/18 51. panta noteikumiem.
- 39 Tomēr šajā ziņā ir jāatgādina, ka, lai gan Direktīvā 2004/17 šajā ziņā nav skaidri formulēts noteikums, Tiesa ir atzinusi, ka līgumslēdzēja iestāde var uzaicināt pretendentu precizēt piedāvājumu vai izlabot tajā pieļautu acīmredzamu pārrakstīšanās kļūdu, tomēr ar nosacījumu, ka tiek ievērotas vairākas prasības, un jo īpaši, ka šāds uzaicinājums ir adresēts visiem pretendentiem, kas atrodas vienādā situācijā, ka pret visiem pretendentiem ir vienāda un lojāla attieksme un ka šādu skaidrojumu vai labojumu nevar pielīdzināt jauna piedāvājuma iesniegšanai (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 11. maijs, *Archus* un *Gama*, C-131/16, EU:C:2017:358, 29.–39. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 40 Turklāt no Tiesai iesniegtajiem apsvērumiem izriet, ka Publiskā iepirkuma kodeksa 230. pantā ir paredzēts, ka minētā kodeksa 38. panta 2.*bis* punkts attiecas uz īpašajām nozarēm, kādas minētas Direktīvā 2004/17.
- 41 Visbeidzot, pat ja, kā jau tika atgādināts šī sprieduma 34. punktā, iesniedzējtiesa savus lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu formāli ir ierobežojusi ar Direktīvas 2004/18 51. panta interpretāciju, šis apstāklis neliedz Tiesai sniegt tai visus Savienības tiesību interpretācijas elementus, kuri tai var būt noderīgi, izspriežot iztiesājamās lietas, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa ir vai nav uz tiem atsaukusies minēto jautājumu formulējumā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1990. gada 12. decembris, *SARPP*, C-241/89, EU:C:1990:459, 8. punkts, kā arī 2008. gada 24. janvāris, *Lianakis u.c.*, C-532/06, EU:C:2008:40, 23. punkts).
- 42 Šādos apstākļos, ņemot vērā to, ka iesniedzējtiesai ir jāizlemj, kura direktīva ir piemērojama lietā C-523/16, Tiesai uzdotie jautājumi divos lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāsaprot tādējādi, ka tie attiecas ne tikai uz Direktīvas 2004/18 51. pantu, bet arī plašāk uz publiskā iepirkuma principiem, it īpaši vienlīdzīgas attieksmes un pārskatāmības principiem, kas minēti gan Direktīvas 2004/17 10. pantā, gan Direktīvas 2004/18 2. pantā, kā arī samērīguma principu.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 43 Ar abiem jautājumiem, kas jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Savienības tiesības, it īpaši Direktīvas 2004/18 51. pants, publiskā iepirkuma principi, tostarp vienlīdzīgas attieksmes un pārskatāmības principi, kas minēti Direktīvas 2004/17 10. pantā un Direktīvas 2004/18 2. pantā, kā arī samērīguma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar kuru

- izveido palīdzības dokumentu sagatavošanā mehānismu, saskaņā ar kuru līgumslēdzēja iestāde publiskā iepirkuma procedūras ietvaros var aicināt ikvienu pretendentu, kura piedāvājumā ir pieļauti būtiski pārkāpumi minētā tiesiskā regulējuma izpratnē, novērst trūkumus piedāvājumā ar nosacījumu, ka tiek samaksāta soda nauda, kuras apmēru, ko iepriekš nosaka līgumslēdzēja iestāde un kas ir garantēts ar pagaidu nodrošinājumu, nevar pielāgot atkarībā no novēršamā pārkāpuma smaguma.
- 44 Pirmkārt, ir jāatgādina, ka Direktīvas 2004/18 51. pantā ir paredzēts, ka publiskā iepirkuma procedūrā līgumslēdzēja iestāde var uzaicināt komersantus papildināt vai precizēt sertifikātus un dokumentus, kas iesniegti saskaņā ar minētās direktīvas 45.–50. pantu.
- 45 Tādējādi šis noteikums tikai dod līgumslēdzējai iestādei iespēju aicināt pretendentes, kas iesniedz piedāvājumu konkursa procedūras ietvaros, papildināt vai precizēt dokumentus, kas jāiesniedz, lai novērtētu viņu piedāvājuma pieņemamību, pierādot viņu ekonomisko un finansiālo stāvokli un viņu profesionālās un tehniskās zināšanas vai prasmes. Ne šis, ne kāds cits Direktīvas 2004/18 noteikums neparedz detalizētu informāciju par veidu, kādā šāda korekcija var notikt, vai arī kādiem nosacījumiem tā vajadzības gadījumā var būt pakļauta.
- 46 No tā izriet, ka Direktīvas 2004/18 transponēšanas pasākumu, kas dalībvalstīm jāpieņem, kontekstā pēdējās minētās principā, kā to secinājumu 57. punktā norādījis ģenerāladvokāts, var izvēlēties ne tikai iekļaut šādu piedāvājumu labošanas iespēju valsts tiesību aktos (šajā ziņā skat. spriedumu, 2016. gada 24. maijs, *MT Højgaard un Züblin*, C-396/14, EU:C:2016:347, 35. punkts), bet arī to reglamentēt.
- 47 Šajā ziņā dalībvalstis tādēļ var nolemt, ka šāda labošanas iespēja ir atkarīga no soda naudas maksājuma, kā tas šajā gadījumā ir paredzēts Publiskā iepirkuma kodeksa 38. panta 2.*bis* punktā.
- 48 Tomēr, ja dalībvalstis izmanto Direktīvas 2004/18 51. pantā paredzēto iespēju, tad tām ir jānodrošina, ka netiek apdraudēta ar šo direktīvu izvirzīto mērķu sasniegšana un ka nav apdraudēti nedz šo noteikumu, nedz citu Savienības tiesību normu un principu, it īpaši vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas, pārskatāmības un samērīguma princips, lietderīgā iedarbība (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 2. jūnijs, *Falk Pharma*, C-410/14, EU:C:2016:399, 34. punkts).
- 49 Tāpat jāatgādina, ka Direktīvas 2004/18 51. pants nevar tikt interpretēts tādā nozīmē, ka tas dod iespēju līgumslēdzējai iestādei atļaut novērst jebkādas neatbilstības, kuras atbilstoši tam, kas skaidri paredzēts iepirkuma dokumentos, ir pamats, lai izslēgtu pretendentu (spriedumi, 2014. gada 6. novembris, *Cartiera dell'Adda*, C-42/13, EU:C:2014:2345, 46. punkts, un 2016. gada 10. novembris, *Ciclat*, C-199/15, EU:C:2016:853, 30. punkts).
- 50 Otrkārt, lai arī Direktīva 2004/17 neietver noteikumu, kas ir līdzvērtīgs Direktīvas 2004/18 51. pantam, Tiesa ir atzinusi, ka neviena no šīm divām direktīvām neliedz atsevišķos punktos labot vai papildināt pretendenta piedāvājumā ietvertu informāciju, jo īpaši, ja tiem acīmredzami ir nepieciešams vienkāršs skaidrojums vai lai izlabotu acīmredzamas pārrakstīšanās kļūdas, tomēr ievērojot noteiktu skaitu prasības (spriedumi, 2012. gada 29. marts, *SAG ELV Slovensko u.c.*, C-599/10, EU:C:2012:191, 40. punkts, kā arī 2017. gada 11. maijs, *Archus* un *Gama*, C-131/16, EU:C:2017:358, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 51 Tādējādi Tiesa tostarp ir nospriedusi, ka lūgums precizēt piedāvājumu nevar kompensēt to, ka nav dokumenta vai informācijas, kuru iesniegšana bija prasīta iepirkuma dokumentos, jo līgumslēdzējai iestādei ir stingri jāievēro pašas izvirzītie kritēriji (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 10. oktobris, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, 40. punkts, kā arī 2017. gada 11. maijs, *Archus* un *Gama*, C-131/16, EU:C:2017:358, 33. punkts).
- 52 Šāda lūguma rezultātā nedrīkst notikt tā, ka attiecīgais pretendents faktiski iesniedz jaunu piedāvājumu (spriedumi, 2012. gada 29. marts, *SAG ELV Slovensko u.c.*, C-599/10, EU:C:2012:191, 40. punkts, kā arī 2017. gada 11. maijs, *Archus* un *Gama*, C-131/16, EU:C:2017:358, 31. punkts).

- 53 Treškārt, jāatgādina, ka saskaņā ar samērīguma principu, kas ir Savienības tiesību vispārējais princips un kas ir jāievēro, piešķirot tādu līgumu slēgšanas tiesības, ko noslēdz dalībvalstīs, kā tas izriet gan no Direktīvas 2004/17 preambulas devītā apsvēruma, gan no Direktīvas 2004/18 preambulas otrā apsvēruma, dalībvalstu veiktie pasākumi nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2008. gada 16. decembris, *Michaniki*, C-213/07, EU:C:2008:731, 48. un 61. punkts; 2009. gada 19. maijs, *Assitur*, C-538/07, EU:C:2009:317, 21. un 23. punkts; 2009. gada 23. decembris, *Serrantoni un Consorzio stabile edili*, C-376/08, EU:C:2009:808, 33. punkts, kā arī 2015. gada 22. oktobris, *Impresa Edilux un SICEF*, C-425/14, EU:C:2015:721, 29. punkts).
- 54 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, iesniedzējtiesai, kuras ekskluzīvā kompetencē ir noskaidrot un novērtēt pamatlietas faktus, ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā abu pamatlietu apstākļus, labojumi, kurus prasa veikt līgumslēdzēja iestādes, attiecas uz tādu dokumentu iesniegšanu, kuru trūkumam būtu jāizraisa pretendentu izslēgšana, vai, tieši pretēji, tie acīmredzami ir tikai vienkārši lūgumi precizēt piedāvājumus, kuros vietām ir nepieciešami labojumi vai papildinājumi vai kuros ir jāizlabo acīmredzamas pārrakstīšanās kļūdas.
- 55 Paturot to prātā, ir jākonstatē, kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 60. un 61. punktā, ka būtiskas neatbilstības jēdziens, kas Publiskā iepirkuma kodeksa 38. panta 2.*bis* punktā nav definēts, nešķiet saderīgs ne ar Direktīvas 2004/18 51. panta noteikumiem, ne ar prasībām, kādām ir pakļauta piedāvājuma precizēšana publiska līguma kontekstā, uz kuru attiecas Direktīva 2004/17, saskaņā ar šī sprieduma 49.–52. punktā minēto Tiesas judikatūru.
- 56 No minētā izriet, ka Publiskā iepirkuma kodeksa 38. panta 2.*bis* punktā paredzēto palīdzības dokumentu sagatavošanā mehānismu nevar piemērot gadījumā, ja pretendenta iesniegtais piedāvājums nevar tikt labots vai precizēts šī sprieduma 49.–52. punktā minētās judikatūras izpratnē, un ka tāpēc šādā gadījumā tam nevar piemērot nekādu sankciju.
- 57 Šādos apstākļos tikai tad, ja iesniedzējtiesa secinātu, ka līgumslēdzēju iestāžu izteiktie labošanas vai precizēšanas lūgumi atbilst šī sprieduma 49.–52. punktā izklāstītajām prasībām, tai būtu jāpārbauda, vai saskaņā ar Publiskā iepirkuma kodeksa 38. panta 2.*bis* punktu abās pamatlietās uzlikto soda naudu gadījumos tika ievērots samērīguma princips.
- 58 Tomēr Tiesa, kuras uzdevums ir sniegt iesniedzējtiesai noderīgas atbildes uz tās jautājumiem, ir kompetenta, pamatojoties uz lietas materiāliem pamatlietā, kā arī uz tai iesniegtajiem rakstveida un mutvārdu apsvērumiem, sniegt iesniedzējtiesai norādes, kas tai var atvieglot nolēmuma pieņemšanu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1993. gada 30. marts, *Thomas u.c.*, C-328/91, EU:C:1993:117, 13. punkts; 2017. gada 14. marts, *G 4S Secure Solutions*, C-157/15, EU:C:2017:203, 36. punkts, kā arī 2017. gada 21. septembris, *SMS group*, C-441/16, EU:C:2017:712, 48. punkts).
- 59 Šajā gadījumā jākonstatē, ka saskaņā ar Publiskā iepirkuma kodeksa 38. panta 2.*bis* punktu līgumslēdzēja iestāde ir tā, kas šajā tiesību normā noteikto robežu ietvaros nosaka summu soda naudai, kādu var uzlikt pretendentam, kuram ir lūgts izlabot tā piedāvājumu.
- 60 Iesniedzējtiesa lūdz Tiesu pievērst uzmanību faktam, ka līgumslēdzēja iestāde soda naudu nosaka iepriekš, ka tās summa ir liela un ka to nevar koriģēt atkarībā no attiecīgā pārkāpuma, par kuru tā tiek maksāta, smaguma. Turklāt tā precizē, ka šādas sankcijas ieviešana ir pamatota ar nepieciešamību, no vienas puses, padarīt pretendentes atbildīgus, tādējādi mudinot tos savu piedāvājumu sagatavot rūpīgi, un, no otras puses, kompensēt slogu, ko jebkura korekcija var radīt līgumslēdzējai iestādei.

- 61 Šajā ziņā, pirmkārt, jānorāda, ka paziņojumā par līgumu līgumslēdzēja iestādes iepriekšēji noteikta soda naudas summa atbilst, kā to savos rakstveida apsvērumos norādīja Komisija, prasībām, kādas izriet no vienlīdzīgas attieksmes pret pretendentiem, pārskatāmības un tiesiskās noteiktības principiem, jo tā ļauj objektīvi izvairīties no jebkādas diskriminējošas vai patvaļīgas attieksmes pret tiem no minētās līgumslēdzēja iestādes puses.
- 62 Tomēr neatkarīgi no neuzmanīga pretendenta veikto labojumu rakstura un tādējādi arī bez jebkāda individuāla pamatojuma šādi uzlikta soda naudas automātiska piemērošana nešķiet saderīga ar prasībām, kādas izriet no samērīguma principa ievērošanas.
- 63 Otrkārt, jānorāda, ka soda naudas piemērošana, protams, ir piemērots līdzeklis, lai sasniegtu dalībvalsts izvirzītos leģitīmos mērķus, ņemot vērā nepieciešamību, no vienas puses, padarīt atbildīgākus pretendētus piedāvājumu iesniegšanas kontekstā un, no otras puses, kompensēt finansiālo slogu, ko jebkura korekcija var radīt līgumslēdzējai iestādei.
- 64 Tomēr, kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumā 74. punktā, tādu sodu lielums, kādus līgumslēdzēja iestādes ir noteikušas paziņojumos par līgumiem abās pamatlietās, pats par sevi šķiet acīmredzami nesamērīgs, ņemot vērā robežas, kādas ir jānotiek piedāvājuma labošanai saskaņā ar Direktīvas 2004/18 51. pantu, kā arī piedāvājuma precizēšanai saskaņā ar Direktīvu 2004/17. Tas jo īpaši attiecas uz sankciju, ko līgumslēdzēja iestāde ir noteikusi lietā C-523/16 un kas ir acīmredzami pārmērīga attiecībā pret pārmestajiem faktiem, proti, paraksta neesamību saistību deklarācijā, kura attiecas uz apvienības vadošās sabiedrības, kura iesniedz piedāvājumu, noteikšanu.
- 65 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild šādi:
- Savienības tiesības, it īpaši Direktīvas 2004/18 51. pants, publiskā iepirkuma principi, tostarp vienlīdzīgas attieksmes un pārskatāmības principi, kas minēti Direktīvas 2004/17 10. pantā un Direktīvas 2004/18 2. pantā, kā arī samērīguma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem principā nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, ar ko izveido palīdzības dokumentu sagatavošanā mehānismu, saskaņā ar kuru līgumslēdzēja iestāde publiskā iepirkuma procedūras ietvaros var aicināt ikvienu pretendentu, kura piedāvājumā ir pieļauti būtiski pārkāpumi minētā tiesiskā regulējuma izpratnē, novērst trūkumus piedāvājumā ar nosacījumu, ka tiek samaksāta soda nauda, ciktāl šī soda apmērs ir saderīgs ar samērīguma principu, un tas ir jānovērtē iesniedzējtiesai.
  - Turpretim šie paši noteikumi un principi ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, ar ko izveido palīdzības dokumentu sagatavošanā mehānismu, saskaņā ar kuru līgumslēdzēja iestāde var pieprasīt pretendentam, preti prasot soda naudas samaksu, novērst tādu dokumenta trūkumu, kam saskaņā ar skaidri formulētiem iepirkuma dokumentu noteikumiem būtu jāizraisa pretendenta izslēgšana, vai novērst neatbilstības, kas ietekmē tā piedāvājumu tādā veidā, ka veiktie labojumi vai grozījumi ir līdzvērtīgi jauna piedāvājuma iesniegšanai.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 66 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Savienības tiesības, it īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/18/EK (2004. gada 31. marts) par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, 51. pants, publiskā iepirkuma principi, tostarp vienlīdzīgas attieksmes un pārskatāmības principi, kas minēti Eiropas Parlamenta un

Padomes Direktīvas 2004/17/EK (2004. gada 31. marts), ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, 10. pantā un Direktīvas 2004/18 2. pantā, kā arī samērīguma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem principā nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, ar ko izveido palīdzības dokumentu sagatavošanā mehānismu, saskaņā ar kuru līgumslēdzēja iestāde publiskā iepirkuma procedūras ietvaros var aicināt ikvienu pretendentu, kura piedāvājumā ir pieļauti būtiski pārkāpumi minētā tiesiskā regulējuma izpratnē, novērst trūkumus piedāvājumā ar nosacījumu, ka tiek samaksāta soda nauda, ciktāl šī soda apmērs ir saderīgs ar samērīguma principu, un tas ir jānovērtē iesniedzējtiesai.

Turpretim šie paši noteikumi un principi ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, ar ko izveido palīdzības dokumentu sagatavošanā mehānismu, saskaņā ar kuru līgumslēdzēja iestāde var pieprasīt pretendentam, pretī prasot soda naudas samaksu, novērst tādu dokumenta trūkumu, kam saskaņā ar skaidri formulētiem iepirkuma dokumentu noteikumiem būtu jāizraisa pretendenta izslēgšana, vai novērst neatbilstības, kas ietekmē tā piedāvājumu tādā veidā, ka veiktie labojumi vai grozījumi ir līdzvērtīgi jauna piedāvājuma iesniegšanai.

[Paraksti]